

รูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน ผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก Criminal case model with jury system to the change in world social

ปิยเกียรติ สวากันย์
มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

ABSTRACT

This research aimed (1) to study the present and the possibilities of how a criminal trial with jury system to changes in global society, (2) to study the factors that influence the manner in which to create a pattern of criminal cases with jury system to changes in global society and (3) to develop a model to criminal case with jury system to changes in society (4) to evaluate criminal case model with jury system to changes in global society. Samples for qualitative data were 10 judges, prosecutors, lawyers officers by purposive selection and 381 specific defendants and defense attorneys and people in the criminal case for quatitative data. The datas were analyzed by descriptive statistics such as frequency, percentage, average, standard deviation and content analysis. The research found that c riminal case model with jury system were (1) Quality inspection discretion of prosecutors and judges, (2) the number of jurors in court, (3) the qualifications of jurors, (4) the objections jurists (5) the types of crimes that are within the jurisdiction of the court, juror (6) authority of the jury of (7) the appeal and petition. The possibility to execute at a high level with an average of 4.46.

Keywords: Criminal case model, Jury system, The change in world social

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความเป็นไปได้ของวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุนผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะที่ดีเพื่อสร้างรูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุนผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก (3) เพื่อพัฒนารูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุนผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก (4) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุนผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน และ จำเลย ทนายความจำเลย และประชาชนในคดีอาญาซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น จำนวน 381 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วย

ระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ดังนี้ (1) ด้านคุณภาพการตรวจสอบดุลพินิจของอัยการและตุลาการ (2) ด้านจำนวนลูกขุนในศาล (3) ด้านคุณสมบัติของลูกขุน (4) ด้านการคัดค้านลูกขุน (5) ด้านประเภทคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลลูกขุน (6) ด้านอำนาจหน้าที่ของลูกขุน (7) ด้านการอุทธรณ์ และฎีกา โดยมีระดับความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46

คำสำคัญ: รูปแบบการพิจารณาคดีอาญา, ระบบลูกขุน, การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

บทนำ

กระแสเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นพลังจากภายนอก โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเป็นประชาสังคมระหว่างประเทศที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม แต่สถาบันแห่งความยุติธรรมกลับมีระบบโครงสร้างและทางปฏิบัติที่มีความแตกต่างกัน เป็นโอกาสที่ทำให้สมาชิกในสังคมโลกมีความรู้สึก สันคลอนต่อหลักประกันแห่งสิทธิมนุษยชน (Human rights) และเสรีภาพอันชอบธรรม ตามหลักทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติเมื่อต้องปฏิบัติสัมพันธ์กับคนไทย และหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของไทยที่เรามักจะสัมผัส อยู่เสมอถึงการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงสองมาตรฐาน หรือปราศจากมาตรฐานเลยที่ขัดต่อหลักนิติรัฐ และหลักนิติธรรม ฝ่ายตุลาการถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมอย่างมาก ต่อการใช้ดุลพินิจตัดสินตีความกฎหมายที่ปิดบังต่อเจตนาารมณ์ของกฎหมายเอง การรับฟังพยานหลักฐานที่ขัดต่อหลักตรรกวิทยา และความ เป็นธรรมตามธรรมชาติ และหลักการที่เป็นพลัง ศรัทธาแห่งพุทธศาสนา แม้แต่ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมบางท่านเองยังยอมรับจาก

การเขียนตำรากฎหมายลักษณะพยานว่า ข้อเท็จจริงในคดีต่างๆ ย่อมตรงกันบ้างและขัดแย้งกันบ้าง ถ้ากระบวนพิจารณาจบสิ้นเพียงเท่านี้ ศาลย่อมไม่สามารถจะชี้ขาดได้ว่าฝ่ายใดถูกฝ่ายใดผิด เพราะศาลไม่มีทางที่จะทราบได้ว่าฝ่ายใดพูดจริงฝ่ายใดพูดเท็จ (เข็มชัย ชูติวงศ์, 2557, หน้า 1) และอดีตตุลาการบางท่านซึ่งขณะเป็นศาลเคยฟังว่าผู้ที่วิ่งหนีไปด้วยกันกับผู้ร้ายหลังเกิดเหตุเป็นผู้ร้ายกระทำความผิดอย่างนี้เสมอ เป็นการหาถูกต้องไม่ แต่เมื่อออกจากผู้พิพากษามาอยู่ฝ่ายประชาชนจึงพบความจริงในคดีหนึ่งว่าไม่ใช่ผู้ร้ายเสมอไปแต่วิ่งไปเพราะความตกใจ (สถิต เล็งไธสง, 2542, น.4)

จนในปัจจุบันอาจมีเป็นจำนวนมากที่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ต้องใช้ชีวิตในเรือนจำเพราะผลจากการใช้ดุลพินิจที่ผิดพลาดของบรรดาตุลาการบางท่านเหล่านั้น ผสมกับกระบวนกรยุติธรรมในระบบสายพาน ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ผู้ต้องขังในเรือนจำเพราะพฤติกรรมแต่กระบวนกรต้นธารเองเริ่มตั้งแต่ในชั้นจับกุม และพนักงานสอบสวนก็จะพบปรากฏการณ์ต่างๆ ทางสื่อมวลชนเสมอในเรื่อง การเรียกรับผลประโยชน์ของเจ้าพนักงานในการยุติธรรม

ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ประเด็นปัญหานี้ส่วนหนึ่งมาจากการที่สังคมไม่เปิดโอกาสให้เขาได้สร้างงานสร้างรายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ เกิดสถานการณ์ข้าวยากหามาแพง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก แต่สังคมกลับตราหน้าเขาว่าเป็นอาชญากร ส่งผลให้คนเหล่านั้นต้องหันไปก่ออาชญากรรมอันเป็นปัญหาให้กับสังคม โดยที่สมาชิกในสังคมส่วนมากไม่เคยตระหนักมาก่อนว่าตนเอง และกระบวนการทางสังคมนั่นเองที่มีส่วนทำให้เขาเหล่านั้นเป็ยงเข้าไปสู่เรือนจำหรือทัณฑสถาน

การดำเนินกระบวนการยุติธรรมในทางอาญาในแต่ละขั้นตอนโดยมุ่งแต่จะเอาผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยพิจารณาแต่การกระทำของผู้กระทำแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่พิจารณาถึงสภาพการณ์ต่างๆ ของผู้กระทำความผิดย่อมถือได้ว่าเป็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในแนวคิดแบบแก้แค้นทดแทน ไม่ใช่แนวคิดในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation) ทั้งที่เป็นคนไทยด้วยกันเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดภาวะคดีล้นศาลทำให้มีผู้ต้องขังล้นเรือนจำ (อิงครัต ตลเจิม, 2556, น. 66) การใช้งบประมาณของรัฐอันเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ก็มีงบประมาณเพิ่มขึ้นในแต่ละปีเป็นจำนวนมากแทนที่จะจัดสรรงบประมาณส่วนนี้ไปก่อให้เกิดประโยชน์อย่างอื่น ปัญหานี้จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ทำทลายต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ ณ ขณะนี้

ปัญหาของระบบการบริหารงานยุติธรรมของศาลไทยที่ต้องผสมเข้ากับระบบสายพานตามที่

กล่าวมาในช่วงต้นนั้นแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ระบบศาลไทยที่ขาดการยึดโยงกับประชาชนบนพื้นฐานของหลักการแห่งระบอบประชาธิปไตยแล้วไซ้ร้ เมื่อผู้เขียนต้องพบเห็นเสียงสะท้อนจากประชาชนหลายภาคส่วน จึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ หากข้อค้นพบที่เกิดจากงานวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาสู่การเปลี่ยนแปลงของผู้มีอำนาจในแผ่นดินแล้ว ยังจะเป็นการช่วยปกป้องผู้พิพากษาไทยซึ่งท่านก็เป็นมนุษย์ธรรมดาเช่นกันที่อาจมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากการรับฟังพยานหลักฐานได้เพื่อไม่ให้เกิดข้อครหาอันเกิดจากการใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานที่ผิดพลาดภายหลังการตัดสินชี้ขาดคดีได้ ปัญหานี้จึงเกิดเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาในเรื่อง “รูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก” นี้ขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความเป็นไปได้ของวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะที่ดีเพื่อสร้างรูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก
3. เพื่อพัฒนารูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับสังคมโลก และประชาคมอาเซียน

สังคมโลก หมายถึง สภาพการรวมกลุ่มของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จนก่อให้เกิดความร่วมมือในการสร้างสรรค์สิ่งทั้งมวลเพื่อความคงอยู่ของมนุษย์เอง โดยเป็นการมองหรือศึกษาหรือทำความเข้าใจในระดับโลกดังนั้น การศึกษาและการทำความเข้าใจในสังคมโลกจึงเป็นการศึกษาและเข้าใจถึงสภาพการรวมกลุ่มของมนุษย์ที่เป็นครอบครัว กลุ่ม ชนเผ่า อาณาจักร จักรวรรดิ ดังในอดีต หรือ รัฐในปัจจุบัน การศึกษาสังคมโลกจึงมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อทราบถึงปัจจัยต่างๆ ลักษณะและผลต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจถึงทิศทางและแนวโน้มในอนาคตอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวของทุกส่วนในสังคม

ปัจจัยของความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หลัง ค.ศ. 2000 ในทศวรรษที่ 1990 สังคมโลกเกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นหลายประการ ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมใหม่โดยเฉพาะเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคม (telecommunication) ภายใต้บริบทที่ไม่มีอุปสรรคด้านอุดมการณ์ขวางกั้นทำให้เกิดมุมมองที่ว่าพลเมืองโลกนี้เป็นเสมือนอยู่ หมู่บ้านเดียวกัน (global village) จนก่อให้เกิดวัฒนธรรม ดังเช่น การให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน เป็นต้น นอกจากนี้การขยายตัวของวิถีตะวันตกที่เป็นกระแสหลักทำให้เกิดแนวคิด เรื่อง

“ทันสมัย” ให้พัฒนามากยิ่งขึ้นและด้วยเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารที่ทรงอำนาจภาพ ดังเช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดการขยายตัวของข้อมูลข่าวสาร การขยายตัวของลัทธิ วัฒนธรรมและบริโคนิยมและที่สำคัญ คือ วิธีคิดและวัฒนธรรมแบบตะวันตกจนก่อให้เกิดพฤติกรรมการณ์การเลียนแบบโดยทั่วไปเป็นต้น

นอกจากนี้สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ยังเป็นผลจากการขยายตัวของทุน (capital) ที่ครอบคลุมไปทั่วโลก ดังนั้นแต่ละประเทศจึงให้ความสำคัญกับความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อรองรับกับทุนที่เกิดการเคลื่อนย้ายอย่างรวดเร็วความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในลักษณะของการรวมกลุ่มจึง ปรากฏขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในระดับโลกในระดับภูมิภาค (regional) และระดับอนุภูมิภาค (sub-regional) การ ขยายตัวของทุนและการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคม ทำให้เกิดโลกไร้ พรมแดนและเป็นกระแสเปลี่ยนแปลงโลกในทศวรรษที่ 1990 ความเปลี่ยนแปลงนี้ก่อตัวจนเกิดคลื่นลูกที่ สามขึ้นและเกิดค่านิยมร่วมตามมา 3 ด้าน กล่าวคือ ในด้านการเมือง ได้แก่ ค่านิยมประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างระบบเศรษฐกิจเสรีในด้านสังคม ได้แก่ การเน้นเรื่องสิทธิ มนุษยชนและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือ ASEAN มีจุดกำเนิดแรกเริ่มจากปัจจัยสำคัญของการเมืองในภูมิภาคแถบนี้ที่เกิดจากระบบคอมมิวนิสต์ในบางประเทศเช่น ลาว กัมพูชา และเวียดนามเพื่อมิให้เกิดการแทรกซึมของลัทธิ

คอมมิวนิสต์จึงส่งผลให้เกิดการรวมตัวของประเทศโลกเสรีที่มุ่งก่อตั้งเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภูมิภาค แรกเริ่มมี 3 ประเทศคือ ไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ก่อตั้งเป็นสมาคม ASA (Association of Southeast Asians) ภายหลังมีการลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ณ วังสราญรมย์ ประเทศไทย จัดตั้งเป็น ASEAN โดยเริ่มแรกจัดตั้งโดยประเทศสมาชิก 5 ประเทศคือ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซียและ ฟิลิปปินส์ เรียกว่ากลุ่ม “Upper 5 Countries” ปรากฏในคำประกาศปฏิญญาอาเซียนที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ว่า “รัฐมนตรีแห่งสภาเพอร์ซิเดียมด้านการเมือง/ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซีย รองนายกรัฐมนตรีแห่งมาเลเซีย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศฟิลิปปินส์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสิงคโปร์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทยประกาศ ณ ที่นี้ให้ก่อตั้งสมาคมเพื่อความร่วมมือแห่งภูมิภาคสำหรับประเทศแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยให้ใช้ชื่อว่า Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)” ปัจจุบันมีสมาชิก 10 ประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง

ความหมายของการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงยุคสมัยของสังคมโลกนั้น มิได้เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงเฉพาะรูปแบบ ลักษณะ และโครงสร้างตามยุคสมัยเท่านั้น แต่ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงโครงสร้าง แนวคิด ปรัชญาและวิถีการดำเนินชีวิต อันส่งผลต่อระบบการเมือง ระบบ

เศรษฐกิจ ระบบสังคมวัฒนธรรมและด้านอื่นๆ ด้วยเช่นกัน (ไตรรัตน์ โภคพลากรณ, 2557: 103)

วิลเลียม เจ รูทเวลล์ และคณะ (William J Rothwell et at. 1995: 9) อธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นออกจากสภาวะเดิม (status quo) เพื่อไปสู่เป้าหมายหรือสภาพที่ต้องการหรือวิสัยทัศน์ที่ควรจะเป็น และมีการเคลื่อนจากสภาพปัจจุบัน ความเชื่อ หรือทัศนคติ

กล่าวโดยสรุปแล้วการเปลี่ยนแปลงคือการมุ่งไปสู่สภาวะใหม่ที่ต้องการ โดยสภาวะเดิมเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อยกับสภาวะในอนาคต โดยที่การเปลี่ยนแปลงจะเกี่ยวข้องกับการปัจจัยต่างๆ

ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญต่อสังคมและองค์การที่สามารถแยกประเด็นการศึกษาได้เป็น 2 ส่วน นั่นคือส่วนที่เป็นระบบคิด (cognitive) และส่วนที่เป็นโครงสร้าง (structure) กล่าวคือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากพลังต่างๆ จะส่งผลต่อระบบคิด ซึ่งหมายถึง ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ฯลฯ

โครงสร้างหรือวิถีปฏิบัติ เช่น การช่วยเหลือ การเข้าร่วมกิจกรรม การทำงานด้วยความเสียสละ ทำงานด้วยความโปร่งใส ทำงานอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ความไว้วางใจต่อกัน ฯลฯ

แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานยุติธรรม

ระบบงานยุติธรรมของไทยมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่โบราณกาล ในสมัยสุโขทัย พ่อเมืองหรือพระเจ้าแผ่นดินเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือข้อพิพาทด้วยพระองค์เอง ประชาชนผู้มีทุกข์ร้อนในเรื่องอรรถคดี

หรือเรื่องอื่นๆ ก็ไปร้องทุกข์ต่อพ่อเมืองได้ และลักษณะของตุลาการในสมัยนั้นจะต้องตัดสินคดีด้วยความยุติธรรม ดังที่ปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 1 ด้าน 1 ซึ่งอ่านเป็นภาษาปัจจุบันว่า “ไพร่ฟ้าลูกเจ้าลูกขุน มิแลผิดแปกแสกกว้าง สนวนดูแท้แล้วจึงแล่งความแก่เขา ด้วยชื่อ เป้าผู้ลักมัทักผู้ซ่อน” (กรมศิลปากร กองจดหมายเหตุแห่งชาติ, 2525, หน้า 354)

ระบบงานยุติธรรมของเราในปัจจุบันได้มีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่กันโดยเด็ดขาด คือ การสืบสวน สอบสวน และจับกุม เป็นหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ การฟ้องคดี และการดำเนินคดีในศาลเป็นหน้าที่ของอัยการและทนายความ การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นหน้าที่ของศาล และการปฏิบัติตามคำพิพากษาคดีเป็นหน้าที่ของศาล และการปฏิบัติตามคำพิพากษาเป็นหน้าที่ของกรมคุมประพฤติและกรมราชทัณฑ์ ซึ่งรวมเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Corrections

เมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบงานยุติธรรมในปัจจุบัน น่าจะแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ ลักษณะที่เป็นระบบงานควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Establishment) และลักษณะซึ่งถือวาระบบงานยุติธรรมเป็นระบบย่อยของชุมชน (Criminal Justice as a Community Subsystem) ซึ่งรวมเอาระบบแรกเข้าไว้ด้วย (Washington, D.C. 1973, pp.257-260)

แนวคิดเกี่ยวกับระบบลูกขุน

หัวใจสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ ประชาชนจะต้องเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง กล่าวคือ จะต้องเป็น

การปกครองที่ถูกออกแบบให้ประชาชนมีช่องทางในการใช้และตรวจสอบอำนาจอธิปไตยทั้งสาม คือ อำนาจอธิปไตย บริหาร และตุลาการได้ด้วยตนเองประเทศประชาธิปไตยอย่างสหรัฐอเมริกาได้ออกแบบการใช้และตรวจสอบอำนาจตุลาการโดยประชาชนไว้วางใจอย่างยิ่ง (น้ำแท้ บุญมีสังข์. 2552, หน้า 47)

คณะลูกขุน (Jury) ระบบการพิจารณาโดยลูกขุนมีวิวัฒนาการมาจากประเทศอังกฤษเป็นเวลาหลายร้อยปีก่อนการปฏิวัติอเมริกา มีหลายเหตุผลที่ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความสนใจต่อการใช้ระบบลูกขุนในการพิจารณาคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหตุผลที่ว่าการที่จะตัดสินลงโทษบุคคลใดจะต้องได้รับเสียงเป็นเอกฉันท์จากคณะลูกขุนเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ระบบลูกขุนมีความน่าเชื่อถือยิ่งกว่าผู้พิพากษานายเดียวมาก หากลูกขุนแม้แต่เพียงคนหนึ่งคนใดหรือหลายคน จากจำนวนทั้งสิ้น 12 คน ไม่เชื่อว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด เรียกว่า Hung Jury จำเลยจะถูกปล่อยพ้นจากการดำเนินคดีทันที นอกจากนี้ยังเชื่อว่ามีระบบใดๆ ที่ดีพอจะตรวจสอบอคติความเอนเอียงของผู้พิพากษาได้ต่างจากระบบการตรวจสอบความเอนเอียงของคณะลูกขุน

ระบบลูกขุนผสม เปรียบเทียบระหว่างระบบศาล Saiban-in ของญี่ปุ่นกับศาลลูกขุนของฝรั่งเศสในตอนเริ่มแรกก็นำระบบลูกขุนมาใช้นั้น กฎหมายฝรั่งเศสกำหนดจำนวนลูกขุนไว้ที่ 12 คน เท่ากับจำนวนของลูกขุนที่ใช้ในประเทศอังกฤษ ต่อมาในปี ค.ศ. 1941 จำนวนลูกขุนลดลงเหลือ 6 คน ปี ค.ศ.1945 เปลี่ยนเป็น 7 คน จนกระทั่งปี ค.ศ. 1958

จำนวนของลูกขุนเปลี่ยนเป็น 9 คน ขณะที่จำนวนของผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะของศาลลูกขุนยังคงอยู่ที่ 3 คน เมื่อรวมจำนวนทั้งผู้พิพากษาและลูกขุนเข้าด้วยกันแล้ว ศาลลูกขุนจะประกอบด้วยองค์คณะทั้งหมดจำนวน 12 คน

ในประเทศญี่ปุ่นนั้น กฎหมายลูกขุน The Lay Assessor Act 2004 ได้กำหนดองค์คณะของศาล Saiban-in ไว้สองรูปแบบคือ รูปแบบเต็มองค์คณะซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาสามคนและกำหนดจำนวนลูกขุนไว้ 6 คน รวมเป็นองค์คณะของศาล Saiban-in ทั้งหมด 9 คน รูปแบบองค์คณะเต็มคณะนี้เป็นรูปแบบหลักของการพิจารณาคดีที่ต้องใช้ Saiban-in จำนวนองค์คณะของรูปแบบนี้เหมือนกับระบบศาลลูกขุนของฝรั่งเศสทั้งจำนวนผู้พิพากษาสามคนและจำนวนลูกขุนหกคน ส่วนที่แตกต่างก็คือการกำหนดคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในการพิพากษาคดี

การที่ประเทศญี่ปุ่นตรากฎหมายศาล Saiban-in ขึ้นมาเช่นนี้ นับว่าเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นตัวอย่างของระบบกฎหมายที่สำคัญในทวีปเอเชีย แม้แต่วงการนักกฎหมายอเมริกันเองก็ให้ความสำคัญและสนใจติดตามสังเกตการณ์และประเมินผลอย่างใกล้ชิด

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกต่อระบบลูกขุนในประเทศไทย

การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบจากประชาชนอันเป็นหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยที่องค์กรฝ่ายตุลาการในปัจจุบันขาดการยึดโยงถึงที่มาที่มาจากประชาชน ดังนั้น ทุกระบบสายพาน รวมทั้งคุณสมบัติของตุลาการ

จำเป็นต้องมีคุณสมบัติของผู้ซึ่งต้องเป็นบุคลากรที่มีทัศนคติในการอำนวยความสะดวกที่มีภาพลักษณ์ของการให้บริการและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วย มีการพัฒนาตนเองและองค์ความรู้และวิทยาการที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีบทบาทที่ชัดเจนในการเสริมสร้างความเชื่อถือและความศรัทธาในหลักนิติธรรม แต่ปัจจุบันระบบศาลจากที่ผู้วิจัยค้นพบข้อมูลมาจากประชาชนและทนายความผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมหลายภาคส่วน กลับหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ แต่ขาดความยึดโยงกับประชาชนและมีที่มาจากระบบที่สถาปนาอำนาจให้ตุลาการจนมากเกินไปจนเกิดภาพลักษณ์ของความแข็งกระด้างที่ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกไม่เป็นมิตรกับประชาชนและไม่ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงบริบทขององค์กรและสังคม

จากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดวิวัฒนาการ ตลอดจนจนศึกษาเปรียบเทียบระบบศาลลูกขุนในกลุ่มประเทศคอมมอนลอร์ และซีวิลลอร์ คือ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เยอรมันนี และญี่ปุ่น โดยวิเคราะห์ถึงการที่ศาลไทยจะพัฒนารูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุนได้นั้น ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์สรุปเป็นคุณลักษณะสำคัญได้ 7 คุณลักษณะ คือ (1) คุณภาพการตรวจสอบดุลพินิจของอัยการและตุลาการ (2) จำนวนลูกขุนในศาล (3) คุณสมบัติของลูกขุน (4) การคัดค้านลูกขุน (5) ประเภทคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลลูกขุน (6) อำนาจหน้าที่ของลูกขุน (7) การอุทธรณ์ และฎีกา คัดค้านคำวินิจฉัยของศาลลูกขุนชั้นต้น ซึ่งจาก 7 คุณลักษณะนี้สามารถ

สรุปเป็นขบวนการสังเคราะห์คุณลักษณะที่สำคัญของรูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุนสู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ตามเกณฑ์ของศาลลูกขุนในกลุ่มประเทศคอมมอนลอว์ และซีวิลลอว์

รูปแบบและการประเมินรูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ คำว่า “รูปแบบ หรือ Model” เป็นคำที่ใช้เพื่อสื่อความหมายหลายอย่าง ซึ่งโดยทั่วไปรูปแบบ จะหมายถึง สิ่งหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นรูปแบบของอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น รูปแบบ จำลองสิ่งก่อสร้าง รูปแบบในการพัฒนาชนบท รูปแบบในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร เป็นต้น

สรุปได้ว่า รูปแบบเป็นการจำลองภาพในอุดมคติหรือตัวแทนความจริงแต่มีใช้ข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น ที่นำไปสู่การอธิบายคุณลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจที่ไม่มีองค์ประกอบตายตัวหรือรายละเอียดทุกแง่มุม โดยผ่านกระบวนการทดสอบอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีความตรงและเชื่อถือได้

การประเมินรูปแบบ จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบ ก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการประมาณค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ ดังนั้นรูปแบบที่สร้างขึ้นจึงควรมีความชัดเจน และเหมาะสมกับวิธีการทดสอบ โดยปกติแล้วการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และ พฤติกรรมศาสตร์มักจะดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ ผลของการทดสอบจะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธรูปแบบนั้น และนำไปสู่การสร้างทฤษฎีใหม่ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา

การวิจัยด้าน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะที่ดีเพื่อสร้างรูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ผู้วิจัยได้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อลักษณะที่ดีเพื่อสร้างรูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้านได้แก่ 1) กระบวนการยุติธรรมโดยที่มาจากและพฤติกรรมของสถาบันตุลาการที่ขาดความยึดโยงกับประชาชน 2) ความผิดพลาดในการรับฟังพยานหลักฐาน 3) การบังคับโทษในระบบสายพานที่ส่งผลต่อคดีชั้นศาล ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ 4) การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาให้สามารถรองรับการพัฒนาในรูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ภายใต้กรอบของหลักของกระบวนการวิเคราะห์ลักษณะที่ดีของรูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

ขอบเขตการวิจัยด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้านได้แก่ 1) กระบวนการยุติธรรมโดยที่มาจากและพฤติกรรมของสถาบันตุลาการที่ขาดความยึดโยงกับประชาชน 2) ความผิดพลาดในการรับฟังพยานหลักฐาน 3) การบังคับโทษในระบบสายพานที่ส่งผลต่อคดีชั้นศาล

ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ 4) การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือลักษณะที่ดีของวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสมเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Method Research) ที่ได้ข้อมูลจากศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) อีกทั้งได้ข้อมูลจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากประชากรจำนวนมากเป็นหลัก โดยใช้ทั้งแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนการให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีตำแหน่งเป็นผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ซึ่งเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะที่ดีเพื่อสร้างรูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ประชากร ได้แก่ จำเลย ทนายความจำเลย และผู้มีส่วนได้เสียซึ่งเป็นประชาชนในคดีอาญาซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้นที่วราษอาญาจักรในช่วงเดือนมกราคม ถึง เมษายน พ.ศ. 2559 จากข้อมูลสถิติของสำนักงานศาลยุติธรรม พ.ศ. 2559 จำนวน

47,788 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 381 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1987, pp. 697-710)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสำนักงานทนายความต่างๆ และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิจัยในเชิงพรรณนา ประกอบตารางแสดงข้อมูลสถิติ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์ สภาพปัจจุบันและความเป็นไปได้ของวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก คือ มีระบบกระบวนการยุติธรรมแบบให้ความสำคัญกับฝ่ายตุลาการมาก และศาลมีทัศนคติที่ยังไม่พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน โดยยังมีทัศนคติที่มองมาคนไทยที่จะมาเป็นลูกขุนยังมีความไม่พร้อม แต่นักกฎหมายสาขาอื่นเห็นว่าเป็นสิ่งดี แต่ต้องออกแบบและกำหนดคุณสมบัติของผู้จะมาทำหน้าที่ลูกขุนให้

เหมาะสม ดังนั้น ควรจะมีงานวิจัยมารองรับและต้องมีการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมนั้นยังขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษ และมีความเหลื่อมล้ำกันเรื่องรายได้ การอำนวยความสะดวกที่ไม่เกิดความสะดวกในงานธุรการที่จะเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างแท้จริง ดังนั้นความเป็นไปได้ของการรูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน ผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก คือ การพัฒนาสิ่งเหล่านี้จึงจะเกิดความสำเร็จในเรื่องความคล่องตัวในการดำเนินงาน การช่วยเหลือด้านบริการในกระบวนการยุติธรรมให้ทั่วถึง

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะที่ดีเพื่อสร้างรูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน ผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก พบว่าจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปส่วนใหญ่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายจำนวน 347 คน คิดเป็นร้อยละ 91.07 หญิง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.93 อายุ มีอายุระหว่าง 31- 35 ปี 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.36 การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช/ปวส จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 41.74 มีอาชีพ รับจ้าง/ลูกจ้างในสถานประกอบการ จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 50.91 ตามลำดับและค่าเฉลี่ย () และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนารูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน ผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก โดยรวม ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.68 แสดงว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

ลักษณะที่ดีเพื่อสร้างรูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน ผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ตามเกณฑ์ของศาลลูกขุนในกลุ่มประเทศคอมมอนลอร์ และซีวิลลอร์ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อลักษณะที่ดีของรูปแบบวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน ผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ตามเกณฑ์ของศาลลูกขุนในกลุ่มประเทศคอมมอนลอร์ และซีวิลลอร์ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 แสดงว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การพัฒนา และการประเมินรูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน ผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก คือ การพัฒนารูปแบบ ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพการตรวจสอบดุลพินิจของอัยการและตุลาการ 2) ด้านจำนวนลูกขุนในศาล 3) ด้านคุณสมบัติของลูกขุน 4) ด้านการคัดค้านลูกขุน 5) ด้านประเภทคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลลูกขุน 6) ด้านอำนาจหน้าที่ของลูกขุน 7) ด้านการอุทธรณ์และฎีกา

ส่วนความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของร่างรูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน ผู้การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

ตามทฤษฎีการบริหารการเปลี่ยนแปลง ผู้ลักษณะแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์ของศาลลูกขุนในกลุ่มประเทศคอมมอนลอร์ และซีวิลลอร์ ค่าเฉลี่ย (X̄) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.46 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.48 แสดงว่า

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งโดยภาพรวมมีความเหมาะสม

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบันและความเป็นไปได้ของวิธีพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน ส่งการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก นโยบายและแผนต้องเป็นระยะยาว วิสัยทัศน์ของผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมต้องยาวไกล งานปฏิรูปต้องใช้การวิจัยเป็นฐาน บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต้องพัฒนาภาษาอังกฤษ และภาษาที่ใช้ร่วมกันควบคู่ไปกับเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาที่ประชากรล้นเรือนจำ มาจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ไม่สามารถคัดกรองคนผิดที่เหมาะสมกับการลงโทษจำคุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาเช่นนี้เป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมด กระบวนการยุติธรรมเป็นการบูรณาการศาสตร์ด้านกฎหมายในส่วนต่างๆ ให้ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบภายใต้ภารกิจเดียวกัน สอดคล้องกับ อิงครีต ดลเจิม (2556: บทความ) ศึกษาเรื่อง “ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ: ผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา”

การกำหนดคุณสมบัติของผู้มาทำหน้าที่ลูกขุน ให้ปราศจาก อคติ ความลำเอียง และห่วงเกรงต่ออิทธิพลใดๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงต้องหามาตรการให้คณะลูกขุนได้ทำหน้าที่อย่างปลอดภัยเพื่อความยุติธรรม จึงต้องพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบวิธีพิจารณาคดีด้วยระบบลูกขุนอย่างเหมาะสม ควรออกกฎหมายการมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมของประชาชนให้เหมาะสม

โดยปรับทัศนคติแก่ผู้พิพากษาทุกชั้นศาล บริหารค่าตอบแทนเรื่องรายได้รวมทั้งสวัสดิการให้แก่ผู้ทำหน้าที่ลูกขุนในขณะปฏิบัติหน้าที่อย่างสมเกียรติ ซึ่งไม่ควรจะน้อยกว่าผู้พิพากษา รายได้ของศาลยุติการ ทนายความ อาจารย์ผู้สอนในคณะนิติศาสตร์ กับคุณภาพของการประสาทความยุติธรรม และการสร้างคนไปอำนวยการความยุติธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชนควรไปด้วยกัน ไม่ใช่เหลือมล้ำกันเช่นปัจจุบัน และควรมีการเทียบเคียงสมรรถนะกับสถาบันแห่งความยุติธรรมในต่างประเทศ

ในศาลลูกขุนชั้นต้น จำนวนลูกขุน 6 คน เมื่อรวมกับผู้พิพากษาอีก 3 คน ก็เป็นองค์คณะจำนวน 9 คนเหมือนญี่ปุ่นจึงจะมีความเหมาะสม พิจารณาข้อเท็จจริงและพิพากษาคดีเช่นเดียวกับผู้พิพากษาคำพิพากษาของศาลลูกขุนต้องยอมรับฟังคะแนนเสียงส่วนใหญ่ของลูกขุน ให้มีศาลลูกขุนชั้นอุทธรณ์และฎีกา พิจารณาพิพากษาคดีทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในชั้นอุทธรณ์ และฎีกาได้ เพิ่มจำนวนลูกขุนให้มีจำนวนมากกว่าในศาลลูกขุนชั้นต้น การคัดเลือกลูกขุนโดยใช้วิธีสุ่มจากผู้มีสัญชาติไทย มีรายชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามแต่ละเขตพื้นที่ มีการศึกษาถึงระดับปริญญาตรี ต้องไม่เป็นผู้มีความไม่เหมาะสมทางศีลธรรม มีหลักประกันความเป็นอิสระ สอดคล้องกับ อูทัยอาทิเวช (2556: บทความ) ศึกษาเรื่อง “ระบบลูกขุนผสม: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระบบศาล Saiban-in ของญี่ปุ่นกับศาลลูกขุนของฝรั่งเศส” และสอดคล้องกับ น้ำแท้ บุญมีส้าง (2552: บทความ) ศึกษาเรื่อง “การใช้อำนาจตุลาการโดย

ประชาชน” การทำงานของลูกขุนเป็นเรื่องที่
กฎหมายกำหนดไว้ ไม่ใช่เพียงแค่อคติ แต่เป็นหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

ด้านนโยบาย

1. ต้องพิจารณาให้ความสำคัญกับการกำหนด
นโยบายมุ่งเน้นการแก้ปัญหาด้าน ความผิดพลาดใน
การรับฟังพยานหลักฐานมาเป็นอันดับหนึ่ง

2. ต้องพิจารณาให้ความสำคัญกับ การ
วางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (Planning) การให้
ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การ
ควบคุมและผลลัพธ์การดำเนินการ ของศาล
ยุติธรรมไทย

3. ต้องนำลักษณะที่ดีเพื่อสร้างรูปแบบการ
พิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การ
เปลี่ยนแปลงในสังคมโลก โดยสร้างรูปแบบที่
เกี่ยวข้องกับข้อค้นพบจากการวิจัยทุกลักษณะที่
กล่าวมาให้เหมาะสม

4. ควรให้ความสำคัญในเรื่องรายได้ของศาล
อัยการ ทนายความ อาจารย์ผู้สอนในคณะ
นิติศาสตร์ กับคุณภาพ

5. การบริการและสิ่งแวดล้อมต้องมีความ
สะดวกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนที่ต้อง
เข้าสู่ระบบกระบวนการยุติธรรม ทั้งชาวไทยและ
ชาวต่างประเทศ เพราะหัวใจของการจะเข้าถึง
กระบวนการยุติธรรมที่ดีที่สุด จะต้องได้รับความ
สะดวกในงานธุรการของศาลด้วย

ด้านการปฏิบัติ

1. ต้องนำปัจจัยด้านปัจจัยด้านความ
ผิดพลาดในการรับฟังพยานหลักฐานมาเป็นอันดับ

หนึ่งมาปฏิรูปเชิงบูรณาการ แล้วโดยแปลงสู่การ
ปฏิบัติโดยเร็ว

2. ต้องพิจารณาให้ความสำคัญกับการ
วางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (Planning) การให้
ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การ
ควบคุมและผลลัพธ์การดำเนินการมาสู่การปฏิบัติ
อย่างชัดเจน

3. ต้องนำลักษณะที่ดีไปบูรณาการสร้าง
รูปแบบการพิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน โดย
นำลักษณะที่ดีจากข้อค้นพบในงานวิจัยทุกลักษณะ
แปลงไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมโดยเร็ว

4. ต้องรับดำเนินการปฏิรูปรายได้ของศาล
อัยการ ทนายความ อาจารย์ผู้สอนในคณะ
นิติศาสตร์ให้สอดคล้องกับคุณภาพ

5. ต้องรับปฏิรูปการบริการและสิ่งแวดล้อม
ต้องมีความสะดวกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและ
ประชาชนที่ต้องเข้าสู่ระบบกระบวนการยุติธรรม ทั้ง
ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาผลกระทบการบริหาร
จัดการของหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมไทย
สู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการ
พิจารณาคดีอาญาด้วยระบบลูกขุน สู่การ
เปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

3. ควรทำการศึกษากระบวนการยุติธรรมข้ามชาติ
(transnational justness) ในประเทศที่จะก้าวเป็น
มหาอำนาจใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรณีศึกษา เจิมเทียนชัย. (2554). *การพัฒนาารูปแบบการประเมินประสิทธิผลองค์การของวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- เข็มชัย ชูติวงศ์. (2557). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. กรุงเทพมหานคร: เนติบัณฑิตยสภา.*
- ชาติ ชัยเดชสุริยะ, ไบรอัน เอ็ม เพียร์ซ และณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์. (2551). *การมีส่วนร่วมในคดีอาญาของ
ประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานวิชาการ
สำนักงานอัยการสูงสุด.*
- ชาติ ชัยเดชสุริยะ. (2550). *ระบบลูกขุนในญี่ปุ่น. วารสารกฎหมาย.*
- ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์.(2557). *การบริหารการเปลี่ยนแปลง. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- น้ำแท้ บุญมีส้าง.(2554). *กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.*
- น้ำแท้ บุญมีส้าง. (กันยายน – ตุลาคม 2552). *การใช้อำนาจตุลาการโดยประชาชน. วารสารจลนिति.*
- อิงครัต ดลเจิม. (2556). *ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ: ผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสาร
กฎหมายสุโขทัยธรรมาธิราช, 25(2).*
- อุทัย อาทิวะ. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ตัวอย่างของระบบ
ลูกขุนฝรั่งเศส. กรุงเทพฯ: วิ.เจ.พรีนติ้ง.*
- อุทัย อาทิวะ. (2556). *ระบบลูกขุนผสม: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง ระบบศาล Saiban-in ของญี่ปุ่นกับศาล
ลูกขุนฝรั่งเศส. (สืบค้นใน www.humanrights.go.th).*
- Adler,S. (1995). *The Jury, Bantam Doubleday Dell Publishing Group Approach.* New York: John Wiley &
Sons, Inc. at work. The United states: Prentice Hall.
- Bardo, J.W. and Hartman, J.J. (1982). *Urban Society: A Systematic Introduction.* U.S.A.: F.E. Peacock.
- Brown, W.B. and D.J. Moberg. (1980). *Organization Theoryand Management: A Macro.*
- Daft, Richard L. (1999). *Leadership Theory and Practice.* Chicago: Dryden.
- Getzels, J.W. and Guba, E.G. (1957). *Social behavior and administrative process.* Texas: Business
Publication.
- Joyce. A.M and Well, Antony. (1985). *Education in the world today.* Reading, Mass.
- Keeves, P. J. (1998). *Educational Research, Methodology and Measurement: An international
Handbooks.* Oxford: Pergamon Press.
- Rothwell, William j, Sullivan, Roland and McLean, Gary N. (1995). *Practicing Organization Development
A Guide for Consultants.* San Diego: Pfeiffer + Company.
- Smith, E.W. et al, (1980). *The Educations Encyclopedia.* New York: Prentice-Hall.

Tosi, Alessandra and Carroll, A. (1982). *School community relations a new approach*. New York: Mc Graw-Hill.

Willer, Ann. (1997). *School administrator's staff development activities manual*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.